

Studie Lokale Financiën 2018

EVOLUTIE VAN DE GEMEENTEFINANCIËN IN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Naar jaarlijkse gewoonte brengt Belfius u ook in 2018 de studie Lokale Financiën. We analyseren het gemeentebudget van dit werkjaar. Met de lokale verkiezingen voor de deur kijken we ook terug in de tijd naar de evolutie van de lokale financiën tijdens de aflopende bestuursperiode.

Als aanvulling op het algemene persdossier over de financiële toestand van de lokale besturen per regio nam Belfius ook specifiek de gemeentebudgetten 2018 in elke provincie onder de loep.

Enkele cijfers en tendensen voor de gemeenten uit de provincie West-Vlaanderen

- > De provincie West-Vlaanderen telt 64 gemeentebesturen en 1.186.532 inwoners (18,2% van de Vlaamse bevolking).
- > Voor 2018 raamden deze 64 gemeenten een budget van meer dan **1,6 miljard EUR aan exploitatie-uitgaven** en **605 miljoen EUR aan investeringen**. Dit is gemiddeld respectievelijk 1.407 EUR en 510 EUR per inwoner.
- > Ter vergelijking: voor heel Vlaanderen belopen de **exploitatie-uitgaven** van de gemeenten voor 2018 8,9 miljard. Na een aantal jaren van strikte beheersing van de uitgaven met een jaarlijkse groei van gemiddeld 1,4%, zien de Vlaamse gemeenten hun exploitatie-uitgaven weer met iets meer dan 3% groeien in 2018 (+3,1% voor heel Vlaanderen, +3,2% in West-Vlaanderen).
- > De 3 belangrijkste uitgavenposten zijn **personeelskosten, werkingskosten en werkingssubsidies**. Dat de uitgaven van de Vlaamse gemeenten oplopen, ligt hoofdzakelijk aan de personeelsuitgaven en de werkingskosten, samen goed voor meer dan 60% van de uitgaven én gevoelig voor inflatie. Bij de personeelskosten speelt voor een stuk de geraamde overschrijding van de spilindex een rol (+2%).
- > In de provincie West-Vlaanderen stijgen de **personeels-uitgaven met +3,0%** in 2018 (Vlaamse gemiddelde: +3,4%). De personeelsuitgaven van de West-Vlaamse gemeenten bedragen **633 miljoen EUR** (zonder lonen gesubsidieerd onderwijzend personeel), wat overeenkomt met **534 EUR per inwoner** (Vlaamse gemiddelde: 516 EUR/inw.). Uit de analyse van de cijfers over de hele bestuursperiode blijkt dat de Vlaamse gemeenten de voorbije jaren de totale personeelskosten goed onder controle hielden.
- > De geraamde **werkingskosten** van de West-Vlaamse gemeenten voor 2018 bedragen **345 EUR per inwoner** (Vlaamse gemiddelde: 309 EUR/inw.).
- > Naast personeels- en werkingskosten, zijn **werkingssubsidies** een belangrijke uitgavenpost in de gemeentefinanciën. Werkingssubsidies zijn bijvoorbeeld toelagen die de gemeente geeft om de werking te financieren van andere lokale besturen. De werkingssubsidies gaan in 2018 net zoals de vorige jaren omhoog (**+5,0% in West-Vlaanderen**). Ruim 60% van dit budgetluik gaat naar **OCMW (145 EUR per inwoner, t.o.v. Vlaamse gemiddelde: 147 EUR/inw.)** en **politiezone (151 EUR per inwoner, Vlaamse gemiddelde: 153 EUR/inw.)**. Zowel OCMW's (+1,1%) als politiezones (+2,6%) zien hun gemeentedotatie in 2018 toenemen. Maar het zijn de overige werkingssubsidies die in 2018 de sterkste groei kennen (+7,6% voor allerlei toelagen aan gemeentelijke vzw's, intercommunales, gezinnen, bedrijven, organisaties en kerkbesturen, waarvan alleen die aan kerkbesturen een verplichte uitgave is).

- > De Vlaamse gemeenten leverden bijna elk jaar van de bestuursperiode een bijkomende inspanning van meer dan 3% om de werking van de **politiezones** te financieren. In West-Vlaanderen vloeit bijna **11% van het gemeentebudget naar de politiezones** tegenover ca. **3,2% naar de toelage voor de hulpverleningszones (45 EUR per inwoner, Vlaamse gemiddelde: 51 EUR/inw.)**.
- > •Door de historisch lage rentevoeten en de geleidelijke schuldafbouw blijven de **financiële uitgaven** (kapitaalaflossing van leningen niet inbegrepen) **ook in 2018 dalen : -8%** (Vlaamse gemiddelde: -8% in 2018, -9% per jaar over de hele bestuursperiode).
- > Aan de ontvangstenzijde ondersteunen de **werkingsubsidies** van de regionale overheid de Vlaamse gemeenten, met een aangroei van gemiddeld 3,5% in 2018 en 3,4% over de hele bestuursperiode. Het **Gemeentefonds** alleen al is goed voor gemiddeld een kwart van de exploitatie-ontvangsten van de Vlaamse gemeenten. Voor alle **West-Vlaamse gemeenten** samen bedraagt deze post in de budgetten 2018 **377 miljoen EUR (+2,8% t.o.v. 2017)**. Dit is gemiddeld **317 EUR per inwoner**.
- > De **belastingontvangsten** leveren meer dan de helft van de werkingsmiddelen van een gemeente (West-Vlaanderen: 56,7%, Vlaamse gemiddelde: 52%). In de budgetten van de West-Vlaamse gemeenten voor 2018 vertonen deze ontvangsten **een zeer beperkte groei (+1,3%) tot 1,05 miljard EUR of 887 EUR per inwoner**. Het grootste deel komt uit de 2 belangrijkste aanvullende belastingen, slechts 17,7% uit de zelf geïnde **lokale belastingen**. Die laatste wegen met hun **186 miljoen EUR (157 EUR per inwoner)** niet even sterk door in de ontvangsten als de **aanvullende personenbelasting (APB)** en de **onroerende voorheffing (OVH)**, die samen **847 miljoen EUR** opbrengen.
- > De **aanvullende personenbelasting (APB)** vertoont een lichte stijging in 2018 (+0,6%, 262 EUR/inw., Vlaams gemiddelde: 304 EUR/inw.) terwijl de **opcentiemen op de onroerende voorheffing (OVH)** +1,5% meer opbrengen dan het jaar ervoor (451 EUR/inw., Vlaamse gemiddelde: 353 EUR/inw.).
- > De **lokale belastingen** in Vlaanderen kenden tijdens de huidige bestuursperiode een stevige groei in 2014 en 2015, wat

het gemiddelde voor de periode op een toename van +4,2% brengt. In verhouding met de budgetten 2018 is de verhoging ervan eerder beperkt (**West-Vlaanderen: +1,6%**, Vlaamse gemiddelde eveneens +1,6%). De belangrijkste categorieën blijven de bedrijfsbelastingen en de belastingen rond huisvuil en milieu, naast belastingen op patrimonium. Voornamelijk de boetes (o.m. GAS-boetes) zouden in 2018 meer inkomsten opleveren, maar ook belastingen op leegstaande woningen en bedrijfsruimtes (patrimonium) en die op evenementen.

- > Het positieve saldo van de exploitatie-ontvangsten min een deel van de -uitgaven genereert een financieel draagvlak voor de betaling van leninglasten en kapitaalaflossingen. Dit creëert **een buffer, de autofinancieringsmarge (AFM), die kan dienen om schokken op te vangen, bijkomende leninglasten te betalen of investeringen te financieren**. De positieve AFM bewijst dat de gemeenten de toename van de exploitatie-uitgaven in het budget 2018 aankunnen.
- > Lokale besturen investeren om de publieke dienstverlening en de leefomgeving van hun burgers te verbeteren. Daarom doen ze investeringen voor mobiliteit, cultuur en vrije tijd, onderwijs, natuur- en milieubeheer, opvang en zorg, wonen en ruimtelijke ordening. Net zoals in 2017 voorzien de Vlaamse gemeenten ook in het budget 2018 een toename van de investeringen (+6,5%). Het investeringsbudget klimt daarmee tot boven 3 miljard EUR (zonder de transacties rond financiële activa). In hun meerjarenplan 2014-2019 voorzagen de Vlaamse gemeentebesturen een bepaald volume aan investeringen dat zich gaandeweg vertaalde in een vrij stabiel jaarlijks investeringsbudget van 2,5 à 3 miljard EUR. Het uitvoeren van investeringsprojecten loopt echter makkelijk vertraging op. Daarom bevinden de investeringen die echt zijn gerealiseerd zich op een jaarlijks niveau van minder dan 1,5 miljard EUR.
- > Voor 2018 noteren de **West-Vlaamse gemeenten** een totaal bedrag van **605 miljoen EUR aan investeringen** (dit is **een toename van +3,4%** t.o.v. 2017) of een gemiddelde van **510 EUR per inwoner**.

Voor meer info:

zie tabel 'Gemeenten provincie West-Vlaanderen / Budget 2018' (bijlage).

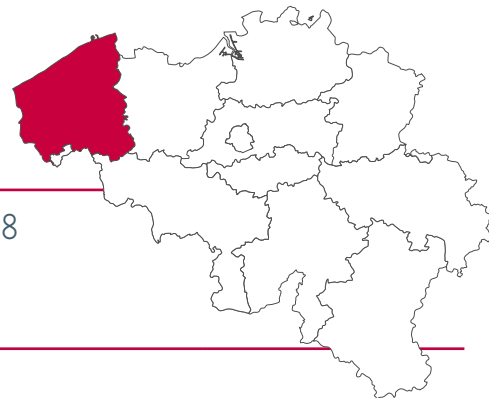
Research

Geert Gielens: geert.gielens@belfius.be
+32 2 222 70 84

Arnaud Dessoay: arnaud.dessoay@belfius.be
+32 2 222 31 16

Anne-Leen Erauw: anne-leen.erauw@belfius.be
+32 2 222 56 10

Vlaamse lokale besturen - Budget 2018
Gemeenten van de provincie
WEST-VLAANDEREN

Bevolking 2017 1.186.532

Exploitatie BBC	Budget 2018	in Mio €	in EUR/inw.	Evolutie 2017-2018
Uitgaven	Personeel*	633	534	3,0%
	Werking	409	345	5,0%
	Toegestane werkingsubsidies	581	490	3,1%
	Gemeentetoelage aan OCMW	172	145	1,1%
	Gemeentetoelage aan politie	180	151	2,6%
	Gemeentetoelage aan brandweer	53	45	-2,5%
	Overige werkingsubsidies	176	148	7,6%
	Financiële uitgaven**	47	39	-8%
	Exploitatie-uitgaven	1.670	1.407	3,2%

* Zonder lonen gesubsidieerd onderwijzend personeel (90 EUR/inw.)

** Kapitaalaflossing van leningen niet inbegrepen (BBC)

Exploitatie BBC	Budget 2018	in Mio €	in EUR/inw.	Evolutie 2017-2018
Ontvangsten	Ontvangsten uit werking	197	166	8,6%
	Fiscale ontvangsten en boetes	1.053	887	1,3%
	Aanvullende personenbelasting	311	262	0,6%
	Opcentiemen onroerende voorheffing	536	451	1,5%
	Lokale belastingen	186	157	1,6%
	Werkingsubsidies	531	448	2,1%
	Gemeentefonds e.a. fondsen	377	317	2,8%
	Overige algemene werkingsubsidies	92	77	20,6%
	Specifieke werkingsubsidies*	63,1	53	-20,1%
	Financiële opbrengsten	74	63	-1,6%
	Exploitatie-ontvangsten	1.855	1.564	2,1%

* Zonder lonen gesubsidieerd onderwijzend personeel (90 EUR/inw.)

Autofinancieringsmarge	Budget 2018	in Mio €	in EUR/inw.	Evolutie 2017-2018
	Financieel draagvlak	63,2	53	-9,6%
	Netto periodieke leningsuitgaven	223,9	188,7	-6,8%
	Netto-aflossing van schulden	160,8	135,5	-5,7%
	Nettokosten van schulden	122,5	103,2	-5,0%
	Autofinancieringsmarge (AFM)	38	32,2	-7,7%
Investerings	Budget 2018			
	Totale investeringsbudget (zonder FVA)	605	510	3,4%